

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นเรื่องราว ความหมายและความสัมพันธ์ของศิลปะหุ่นปูนปั้นที่จัดแสดงภายในพิพิธภัณฑสถานหัตถกรรมนิทัศน์วัดเทพมงคลกับวิถีชีวิตของชาวชุมชนวัดเทพมงคล และจัดเก็บเรื่องราวของศิลปะหุ่นปูนปั้นเป็นองค์ความรู้ของชุมชน ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องราวของศิลปะหุ่นปูนปั้นให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป โดยมีขอบเขตประเด็นศึกษาหลักในเรื่องประวัติความเป็นมา การสื่อความหมายและถ่ายทอดวิถีชีวิตของชุมชนผ่านศิลปะหุ่นปูนปั้น ผู้วิจัยใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพภาคสนาม โดยใช้วิธีสังเกตและสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดเทพมงคล ผู้เริ่มก่อตั้งพิพิธภัณฑฯ และคนในชุมชนวัดเทพมงคลอย่างไม่เป็นทางการ เป็นเวลานานประมาณ 6 เดือน ในพื้นที่พิพิธภัณฑสถานหัตถกรรมนิทัศน์ วัดเทพมงคล และบริเวณชุมชนวัดเทพมงคล ตำบลบึง อำเภอมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของศิลปะหุ่นปูนปั้นที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานหัตถกรรมนิทัศน์วัดเทพมงคล มีชื่อนิทรรศการว่า “หุ่นวิถีชีวิตคนอีสาน” โดยจัดแสดงทั้งหมด 8 ช่วง แบ่งตามช่วงชีวิตของคนตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย วัตถุประสงค์ของการจัดแสดงศิลปะหุ่นปูนปั้นนี้ เพื่อต้องการจัดแสดงหุ่นจำลองวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนอีสานให้คนรุ่นใหม่ได้ศึกษาเรียนรู้ และถ่ายทอดเรื่องราวหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา สัจธรรมของชีวิต คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย และแนวทางในการดำเนินชีวิตให้มีความสุขผ่านงานศิลปะ บทกวี คำผญา ภาษิตอีสาน และคำสอนของท่านพุทธทาส ปัญหาที่พบเกี่ยวกับพิพิธภัณฑฯ คือ คนในชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพิพิธภัณฑฯ รวมทั้งขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการพิพิธภัณฑฯ และขาดงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างขวาง เป้าหมายสูงสุดของงานวิจัยนี้ คือ ต้องการแสดงให้เห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของงานศิลปะที่สามารถเป็นสื่อกลางนำไปสู่การพัฒนาสังคมให้ผู้อยู่มีความสุข ผู้คนทุกเพศ ทุกวัย สามารถเข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย จรรโลงใจให้คนได้ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตอันดีงาม อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์รักษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และพัฒนาสังคมประเทศชาติบนรากฐานวัฒนธรรมของตนเองได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

ABSTRACT

This research aims to searching on the story, meaning, and relation of the stucco art held in the Cultural Exhibition Hall of Thep Mongkol Temple with the way of life of people in Thep Mongkol Temple community, including collecting the story of stucco art which is the acknowledgement of community; as well, as outreaching the story of stucco art to be got well- known by other people. The main scopes of this study consist of the history, meaningfulness, and propagation of the way of life in community through the stucco art. The researcher used the qualitative research field work by informal observing and interviewing the abbot of Thep Mongkol Temple who is the founder of the Cultural Exhibition Hall and people in Thep Mongkol Temple community for 6 months in the area of the Cultural Exhibition Hall of Thep Mongkol Temple, and Thep Mongkol Temple community in Boong sub-district, Muang- Amnatcharoen district, Amnatcharoen province.

The results showed that the form of the stucco art held in the Cultural Exhibition Hall of Thep Mongkol Temple which has the title of this is "The Puppet of East Western People's Way of Life" by showcasing all eight periods of life from birth until death. The purpose of this stucco art exhibition aims to exhibit the way of life and culture of the East Western people to be got well- known by new generation in learning and conveying the main story of the Buddhist's teachings, the truth of life which consists of birth, aging, sickness, and death, including the way of living through the art, poetry, eloquence, east western proverbs, and the teachings of Buddhadasa. The problems which are found in the museum are the lack of community participation in the maintenance of the museum, including lack of personnel with knowledge of museum management, the lack of funding and supporting from various agencies; as well as, the lack of getting widely publicized to get well-known. The ultimate goal of this research is to demonstrate the values and benefits of art as a medium that can lead to the development of society with happy living of people in all genders and ages to access and understand easily. Moreover, from this can make people have realized in the value of the arts, culture and beautiful manners which will lead to the preservation of the local culture, and social development of the country on the basis of a self-sustaining culture forever.